

§ 172

Diarienum: KS-2013/01084

Interpellation - Motverka cancer bland brandmännen - bygg en klädsluss på brandstationen**Beslut**

Efter ytterligare inlägg av Jan Hägglund och Lasse Jacobson **beslutar kommunfullmäktige**

att avsluta överläggningen om interpellationen.

Ärendebeskrivning

Efter medgivande av kommunfullmäktige ställer **Jan Hägglund** följande skriftliga interpellation till Tekniska nämndens ordförande:

Enligt tidningen Arbetarskydd är cancer två gånger så vanligt bland brandmän som bland befolkningen i övrigt. Det gäller bland annat testikelcancer, prostatacancer, olika former av blodcancer och malignt melanom. Detta trots att de allra flesta brandmän undviker riskfaktorer för cancer så som övervikt, stillasittande liv, rökning osv. Om man tar med i beräkningen att brandmän är mer vältränade än befolkningen i genomsnitt och ofta lever ett aktivt liv är överrepresentationen av cancer bland brandmän ännu mer uppseendeväckande.

Orsaken till de höga concertalen bland brandmän finns i den utsatta arbetsmiljön. Rökgaserna innehåller nämligen en lång rad cancerogena ämnen. Gaserna kan man få i sig genom andningsorganen. Men man kan även få i sig dessa cancerogena ämnen direkt genom huden, om man använder kläder eller annan utrustning, som har absorberat cancerogena gaser.

För att minska kontakten med de giftiga gaserna har verksamheten, under de senaste åren, genomfört en rad förändringar vid handhavandet av utryckningskläder och annan utrustning. Kläder och utrustning tvättas nu för tiden, så snabbt som möjligt, för att undvika kontaminering.

En åtgärd som dock ännu saknas på Umeå Brandstation är ett s.k. slussrum. Där skulle brandmännen kunna förvara kläder och annan utrustning som kontinuerligt används i samband utryckningar eller

övningar. Ett funktionellt slussrum har en kraftfull ventilation som skapar ett undertryck, vilket suger ut giftiga partiklar, både ur kläder och ur stationsbyggnaden. Liknande slussrum finns på de flesta moderna brandstationer. Ett näraliggande exempel där slussrum finns är Örnsköldsvik.

Med anledning av ovanstående undrar vi:

- Anser du att det är acceptabelt att cancertalen bland brandmän är dubbelt så höga som i resten av befolkningen?
- Kommer Umeå kommun att bygga ett slussrum på Umeå brandstation?
- Inom vilken tidsram skulle ett sådant slussrum kunna byggas?

Tekniska nämndens ordförande, Lasse Jacobson (V), lämnar följande skriftliga svar:

Först vill jag betona att arbetsskador är ett mycket allvarligt och växande problem i det svenska arbetslivet. Arbetsmiljöverket arbetar med att sprida kunskap, ge råd, göra bedömningar och utredningar om arbetsmiljön på arbetsplatserna och utfärda anvisningar och förelägganden. Men verket har under den borgerliga regeringen fått kraftiga nedskärningar i budgeten. Arbetsmiljöinstitutet i Umeå lades ner 2007 trots dess viktiga och framstående forskning om arbetsmiljöfrågor. Nedläggningen var ett av borgarregeringens första stora nedskärning av arbetsmiljöarbetet som drabbat vanliga arbetande människor.

Trots att utvecklingen av dödsfall, olyckor och tillbud tydligt visar på behov av förstärkt arbete för att förbättra arbetsmiljön fortsätter nedskärningarna. I Norra Sverige kommer Arbetsmiljöverkets möjligheter att hinna med sitt arbete att försämrats ytterligare om regeringens nya förslag går igenom. I så fall kommer det bara att finnas 25 inspektörer kvar för hela norra Sverige. Det skulle innebära ytterligare en drastisk försämring för arbetsmiljöarbetet i Norrland. Men det planerar regeringen ändå att genomdriva under ledning av det "Nya arbetarpartiet" dvs Moderaterna.

Skyddsombuden har enligt fackliga organisationer fått allt svårare och mer konfliktfyllda villkor på arbetsplatserna och facken säger att det är alltför ofta är svårt att rekrytera och behålla skyddsombud. Detta är sammataget en mycket illavarslande utveckling som måste brytas!

Brandmän befinner sig vid insatser på brand- och olycksplatser i svåra situationer och miljöer som innebär stora risker. En risk som tas upp i

interpellationen är påverkan av rökgaser och andra ämnen i skyddskläder på hälsan och den risk dessa ämnen kan innebära för utveckling av cancer.

På brandstationen Umeå har man skaffat bättre maskiner och rutiner för tvätt av kläder och utrustning och fordon för att minska risker för skadlig påverkan. De nya tvättmaskinerna minskar halterna i brandskyddskläderna av olika ämnen från brandplatserna med ca 50 %. Brandkläderna förvaras normalt hängande i brandstationens vagnhall.

Brandpersonalen i Umeå arbetar även för att minska risker för skadlig påverkan genom användning av andningsskydd, masker och annan skyddsutrustning och med att arbeta för bra rutiner för att kunna minimera påverkan på andningsorganen och huden.

I en stor studie från Nordamerika baserat på undersökningar av brandmän fann man där en mycket ökad risk för utveckling av cancer hos brandmän. Resultaten har fått stor uppmärksamhet även i Sverige. Det är dock oklart om arbetsvillkoren och påverkan för svenska brandmän motsvarar den som man fann i denna amerikanska undersökning.

Företagsläkaren docent Curt Malmsten som själv arbetat många år som brandman har konsulterats om detta av brandkåren i Umeå.

Brandmännens skyddskläder som använts vid bränder innehåller cancerframkallande ämnen enligt Malmsten. Men han är tveksam till att det är farligt att ha brandskyddskläder hängande i vagnhallen. Det har han presenterat som ett preliminärt resultat från en större systematisk undersökning av brandmännens arbetsmiljö som pågår i Sverige. De halter av farliga ämnen som han kunde uppmäta i luften i vagnhallen på brandstationen i Västerås var knappt mätbara. Men kläderna utgör trots detta en allvarlig hälsofara. Halterna av cancerogena ämnen minskar i kläderna efter tvätt men de är ändå farligt höga enligt undersökningen. Brandskyddskläderna innehåller fortfarande cancerframkallande fettlösliga partiklar som kan gå in i kroppen genom via huden om man inte skyddar sig ordentligt. Det är detta som utgör faran enligt Malmsten.

Frågan om brandmäns arbetsmiljö och olika ämnens påverkan på hälsan är en aktuell och viktig fråga för brandförsvaret i Sverige. Därför är det viktigt att man genomför en stor systematisk undersökning för skaffa sig en klar bild över förhållanden för brandmän i Sverige och för att även kunna vidta rätt skyddsåtgärder.

Det ska göras en lokal studie på Umeå brandstation för att undersöka om det finns förhöjda värden av skadliga ämnen i luften i lokalerna och i kläder och annan materiel. Om det i den studien framkommer att det finns för höga värden måste lämpliga åtgärder vidtas för att minimera riskerna. Svar på frågorna.

- Det är inte acceptabelt att cancertalen bland brandmän är dubbelt så höga som bland befolkningen i övrigt dvs om studier av svenska brandmän visar sig ha samma allvarliga grad och typ av påverkan på hälsan som den amerikanska studien visat.
- Om det visar finnas behov av och bedöms vara den relevanta och bästa åtgärden att bygga ett slussrum på Umeå brandstation ska det genomföras.
- Tidsramen för att bygga detta går inte att fastställa förrän man gjort en ordentlig utredning om behovet.